

Podařilo se nám získat kopii dokumentu z 11. května 1228 – první písemné zmínky o existenci Radlic, Krut a Přestavlk

Jak upozorňuje "otec národa" František Palacký (4), první písemná zmínka a tudíž i doklad o existenci naší obce je v listině z 11. května roku 1228. Shrnutí textu této listiny (v latině) nalezneme například Českomoravské regestě Karla Jaromíra Erbena (5) nebo v Českém diplomatáři (6). V listině českého knížete Soběslava je uvedeno, že Kruty, spolu s vesnicemi Radlice a Přestavlký byly darovány jeho rytířem/panošem Přibyslavem klášteru v Lubuši ve Slezsku.

Je možné, že si z dějepisu pamatujete, že v té době byl českým králem Přemysl Otakar I. a není Vám jasné, kdo byl český kníže Soběslav. Soběslav byl synem Děpolda III. Děpoltici jsou neznámým vedlejším přemyslovským rodem. Kvůli sporům o nástupnictví je Přemysl Otakar I. vyhnal ze země. Děpolt III zřejmě zahájil ozbrojené povstání proti Otakarovi, když se domáhal svého nástupnictví a v roce 1223 přišel o život při obraně Kouřimi. Jeho žena a synové následně utekli na dvůr slezského knížete a nikdy se pak nepokusili o návrat do Čech.(7) Soběslavovi byl v listinách tehdejší doby sice připisován titul českého knížete, ale reálně již moc v naší zemi držel Přemysl Otakar I. Tomu udělil římský císař Fridrich II. dědičně královskou korunu dokumenty z 26. září 1212, později známými jako Zlatá bula sicilská.

Z praktického hlediska pro naši obec tedy tento dokument asi neměl velký význam, Děpoltici se nikdy z Polska do Čech nevrátili a další písemné zmínky o naší obci lze nalézt až ve 14.století, kdy byla pod správou sázavského kláštera. Přesto mne zajímalo, jak dokument vypadá. Znamená totiž, že v roce 1228 již Kruty existovaly. Možná i mnohem dříve, ale

k tomu žádné důkazy nemáme. Po konzultaci s kurátorkou pergamenových listin Národního muzea jsem zkusila kontaktovat Polský archiv - Archiwum Państwowe we Wrocławiu. Přes mírnou jazykovou bariéru a všechna opatření spojená s pandemií koronaviru mi vyšli vstříc a 19.11.2020 elektronicky zaslali scan dokumentu z 11. května roku 1228.

Nyní máte jedinečnou možnost si jej prohlédnout na nástěnce naproti obecnímu úřadu v Horních Krutech. Ta doslovná první zmínka je na sedmém řádku dokumentu, kde vidíte "Radlize - Cruzci - Prestawilci in provicnia Curimensi" tzn. Radlice, Kruty, Přestavlky v provincii Kouřimské. Ten, kdo studoval latinu si může zkusit přeložit i zbytek dokumentu.

Velmi mne zaujala pečeť dokumentu. Pokud se na ni dobře zadíváte, uvidíte znak připisovaný Děpolticům: půl lva a půl orla zády k sobě obrácené a toto nezvyklé zvíře nese na hlavě korunku.

Přemyslovci na konci 12. století používali jako svůj znak a znak celé země černou orlici, zanedlouho poté i s plaménky. Zřejmě od Fridricha II., někdy okolo roku 1212, přijal král Přemysl černou lvici. Později změněná na stříbrného dvouocasého lva s korunou (ale až za královice Přemysla) se stala znkem země, orlice zůstala znkem rodiny. (7)

Plamenná orlice, jakožto atribut svatého Václava je součástí znaku naší obce, který zastupitelé odsouhlasili v únoru 2020. V té době ještě nikdo netušil, že první písemná zmínka o naší obci je dochovaná a nachází se v Polském archivu. Ukázalo se, že orlice je s historií naší obce spojená mnohem více a jsem ráda, že ji v našem znaku máme.

Pokud Vás zajímá historie naší obce, podívejte se na webové stránky, kde ji naleznete kompletní.

Ing. Lucie Sepekovská

místostarostka

Zdroje:

(4) PALACKÝ, František. *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě*. Praha: B. Kočí, 1907-1908. s. 212. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:0df58e10-def0-11e2-b28b-001018b5eb5c>

(5) *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*. s. 340. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:a45f7993-bbc2-4964-b48e-5e371c04d2be>

(6) FRIEDRICH, Gustav. *Codex diplomaticus et epistolarius regni Bohemiae*. Svazek II Praha: 1912. s. 312. Dostupné také z: https://sources.cms.flu.cas.cz/src/index.php?s=v&action=jdi&cat=2&bookid=77&page=312&action_button.x=0&action_button.y=0

(7) <http://www.e-stredovek.cz/view.php?cisloclanku=2006063001>